

BOTANICKÝ PRŮVODCE

LOKALITOU NA OVČÍRCE

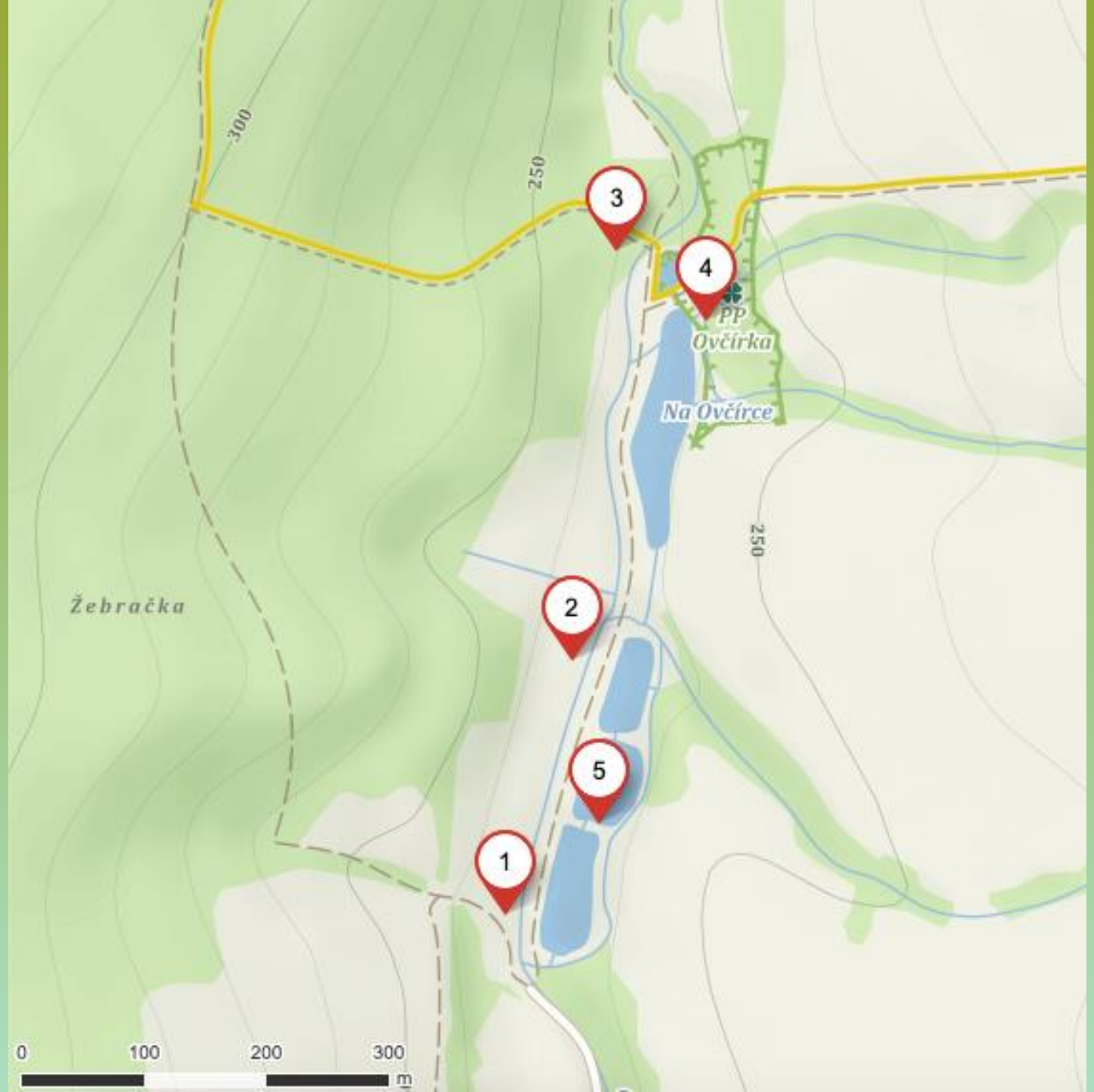
Patricie Moudrá

TRASA BOTANICKÉ EXKURZE

délka trasy: **1,4 km**

počet stanovišť: **5**

fyzická náročnost: **nízká**

STANOVIŠTĚ Č.1 – U ROZCESTÍ

hrachor hlíznatý
(*Lathyrus tuberosus*)

čeled': **bobovité**
(*Fabaceae*)

hrachor luční
(*Lathyrus pratensis*)

čeled': **bobovité**
(*Fabaceae*)

štírovník růžkatý
(*Lotus corniculatus*)

čeled': **bobovité**
(*Fabaceae*)

**černohlávek
obecný**
(*Prunella vulgaris*)

čeled': hluchavkovité
(*Lamiaceae*)

klinopád obecný
(*Clinopodium vulgare*)

čeleď: **hluchavkovité**
(*Lamiaceae*)

konopice sličná
(*Galeopsis speciosa*)

čeled': hluchavkovité
(*Lamiaceae*)

šalvěj luční
(*Salvia pratensis*)

čeled': hluchavkovité
(*Lamiaceae*)

kopretina bílá
(*Leucanthemum*
vulgare)

čeleď: **hvězdnicovité**
(*Asteraceae*)

peťour srstnatý (*Galinsoga quadriradiata*)

čeled': **hvězdnicovité** (*Asteraceae*)

hvozdík svazčitý
(*Dianthus armeria*)

čeled': **hvozdíkovité**
(*Caryophyllaceae*)

kohoutek luční
(*Lychnis flos-cuculi*)

čeleď: **hvozdíkovité**
(*Caryophyllaceae*)

ptačinec prostřední
(*Stellaria media*)

čeleď: **hvozdíkovité**
(*Caryophyllaceae*)

- korunní lístky kratší než lístky kališní
- pestík se třemi stylodii

rožec obecný
(*Cerastium holosteoides*)

čeleď: **hvozdíkovité**
(*Caryophyllaceae*)

- korunní lístky stejně dlouhé jako kališní
- pestík s pěti stylodii

jilm vaz (*Ulmus laevis*)

čeled': jilmovitě (*Ulmaceae*)

jitrocel kopinatý (*Plantago lanceolata*)

čeled': jitrocelovité
(*Plantaginaceae*)

- kopinaté listy
- květy uspořádané do válcovitého klásku
- plod: tobolka

jitrocel prostřední (*Plantago media*)

čeleď: jitrocelovité (*Plantaginaceae*)

- listy vejčité až obvejčité
a hustě stříbřitě chlupaté

- květy uspořádané
do válcovitého klásku
s narůžovělými nitkami
tyčinek
- plod: tobolka

jitrocel větší (*Plantago major*)

čeleď: jitrocelovité (*Plantaginaceae*)

- listy široce vejčité a na rubu lysé
- květy uspořádané v dlouhých válcovitých klasech
- plod: tobolka

kozlíček polníček
(*Valerianella locusta*)

čeleď: **kozlíkovité**
(*Valerianaceae*)

bér sivý
(*Setaria pumila*)

čeled': **lipnicovité**
(*Poaceae*)

ježatka kuří noha
(*Echinochloa*
crus-galli)

čeled': lipnicovité
(*Poaceae*)

lipnice luční (*Poa pratensis*)

čeled': lipnicovité (*Poaceae*)

- krátký jazýček

lipnice obecná (*Poa trivialis*)

čeled': lipnicovité (*Poaceae*)

- dlouhý jazýček

lipnice roční
(*Poa annua*)

čeled': **lipnicovité**
(*Poaceae*)

ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*)

čeled': **lipnicovité** (*Poaceae*)

- vytrvalá statná tráva
- listy nasedající na stéblo dlouhou pochvou s téměř uťatým listovým jazýčkem
- květenství laty složené z klásků
- plod: trojhranná pluchatá obilka s 1 dlouhou osinou

psárka luční
(*Alopecurus*
pratensis)

čeled': **lipnicovité**
(*Poaceae*)

srha laločnatá
(*Dactylis glomerata*)

čeled': lipnicovité
(*Poaceae*)

sveřep jalový
(*Bromus sterilis*)

čeled': **lipnicovité**
(*Poaceae*)

sveřep měkký
(*Bromus hordeaceus*)

čeled': **lipnicovité**
(*Poaceae*)

tomka vonná
(*Anthoxanthum*
odoratum)

čeled': lipnicovité
(*Poaceae*)

rdesno řídkokvěté
(*Persicaria mitis*)

čeleď: **rdesnovité**
(*Polygonaceae*)

bika ladní
(*Luzula campestris*)

čeled': **sítinovitě**
(*Juncaceae*)

chrastavec rolní
(*Knautia arvensis*)

čeled': **štětkovité**
(*Dipsacaceae*)

zvonek kopřivolistý (*Campanula trachelium*)

čeled': **zvonkovité** (*Campanulaceae*)

zvonek rozkladitý (*Campanula patula*)

čeled': **zvonkovité** (*Campanulaceae*)

STANOVISTIŠTĚ Č.2 – U ZTROUCHNIVĚLÉ JABLONĚ

líška obecná (*Corylus avellana*)

čeled': **břízovité** (*Betulaceae*)

listy okrouhle obvejčité,
na apexu špičaté a po obvodu dvojité pilovité

květy v úzkých
válcovitých jehnědách

plod: oříšek
se sklerenchymatickým
oplodím

olše lepkavá (*Alnus glutinosa*)

čeled': **břízovité** (*Betulaceae*)

borka šedohnědá
s trhlinami
(provětrávací aparát)

zimní
pupeny

listy okrouhle obvejčité,
na apexu s typickým
vykrojením dovnitř,
v mládí lepkavé

samčí jehnědy

samičí
zdřevnatělé
šištice

plod:
křídlaté nažky obsažené
v každé šištici

dub letní (*Quercus robur*)

čeleď: **bukovité** (*Fagaceae*)

kmen často již těsně
nad zemí rozvětvený

borka hnědošedá,
rozpraskaná
a zdrsňelá

zimní
pupeny

listy peřenolaločnaté,
na bázi srdčité
s krátkým řapíkem

plod: nažka (žalud)
uložená v miskovité
číšce (cupule)

popenec obecný
(*Glechoma hederacea*)

čeleď: **hluchavkovité**
(*Lamiaceae*)

zběhovec plazivý
(*Ajuga reptans*)

čeleď: **hluchavkovité**
(*Lamiaceae*)

bodlák kadeřavý
(*Carduus crispus*)

čeleď: **hvězdnicovité**
(*Asteraceae*)

turan roční
(*Erigeron annuus*)

čeled': hvězdnicovité
(*Asteraceae*)

brslen evropský (*Euonymus europaeus*)

čeled': jesencovité (*Celastraceae*)

kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*)

čeleď: kopřivovité (*Urticaceae*)

kopřiva žahavka (*Urtica urens*)

čeleď: kopřivovité (*Urticaceae*)

žahavé trichomy

javor babyka (*Acer campestre*)

čeleď: **mýdelníkovité** (*Sapindaceae*)

žlutozelené květy
v chocholičnatých latách

listy celokrajné,
dlanitě 3–5klané
s tupými až okrouhlými laloky

plod:
křídlaté dvounažky
svírající úhel 180°

javor klen (*Acer pseudoplatanus*)

čeled': mýdelníkovité (*Sapindaceae*)

žlutozelené květy
v převislých hroznech

listy na okraji nepravidelně pilovité,
dlanitodílné, pětiklané
s ostrými zářezy mezi laloky

plod:
křídlaté dvounažky
svírající ostrý úhel

jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*)

čeleď: olivovníkovité (*Oleaceae*)

bez černý (*Sambucus nigra*)

čeled': pižmovkovité (*Adoxaceae*)

rokyt cypřišovitý (*Hypnum cupressiforme*)

čeled': **rokytovité** (*Hypnaceae*)

hloh jednosemenný
(*Crataegus monogyna*)

čeleď: **růžovité**
(*Rosaceae*)

jabloň domácí (*Malus domestica*)

čeled': růžovité (*Rosaceae*)

ostružiník ježiník
(*Rubus caesius*)

čeleď: růžovité
(*Rosaceae*)

růže šípková (*Rosa canina*)

čeleď: růžovité (*Rosaceae*)

bohatě větvený trnitý
keř

bledě růžové
heterochlamydní květy

ostny = stonkové emergence

lichozpeřený list
s 5-7 lístky s palisty

plod: plstnaté nažky
uvnitř dužnaté češule
(hypanthia) = šípek

lípa srdčitá (*Tilia cordata*)

čeled': slézovité (*Malvaceae*)

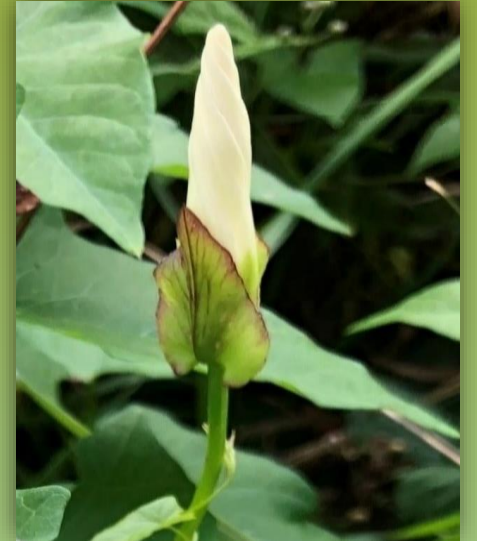

listy srdčité, po obvodu ostře pilovité
a ze spodní strany s chomáčky rezavých chlupů v paždí žilek

5-četné květy s velkým množstvím tyčinek

opletník plotní
(*Calystegia sepium*)

čeleď: **svlačcovité**
(*Convolvulaceae*)

třezalka tečkovaná
(*Hypericum perforatum*)

čeleď: **třezalkovité**
(*Hypericaceae*)

STANOVIŠTĚ Č.3 – POD BOROVÝM NEBEM

áron východní (*Arum cylindraceum*)

čeled': áronovité (*Araceae*)

borovice lesní (*Pinus sylvestris*)

čeleď: borovicovité (*Pinaceae*)

kmen často zakřiveného
vzrůstu, větvící se v horní
třetině stromu

kůra kmene šedohnědá
a deskovitě rozpukaná

jehlice vyrůstají
ve svazku po dvou
na brachyblastech

šiška

česnáček lékařský
(*Alliaria petiolata*)

čeled': **brukvovité**
(*Brassicaceae*)

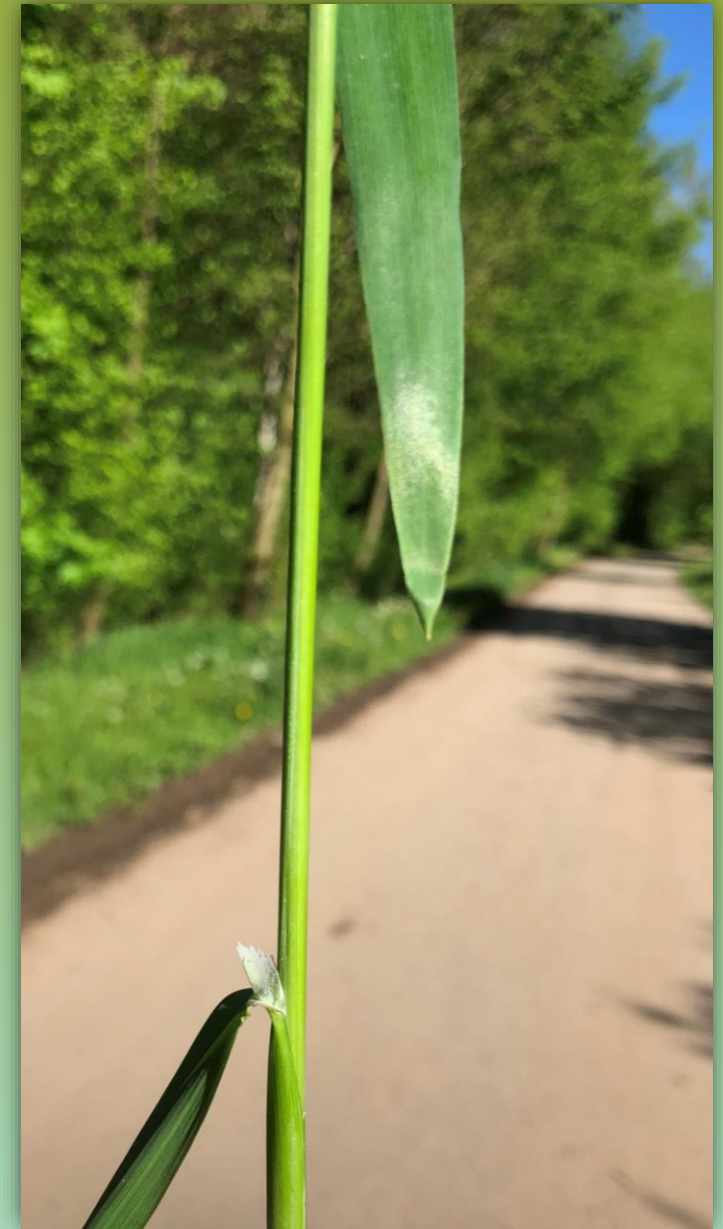
plicník tmavý
(*Pulmonaria*
obscura)

čeleď: **brutnákovité**
(*Boraginaceae*)

**pšeníčko
rozkladité**
(*Milium effusum*)

čeled': **lipnicovité**
(*Poaceae*)

kaprad' samec
(*Dryopteris*
filix-mas)

čeled': kaprad'ovitě
(*Dryopteridaceae*)

papratka samičí
(*Athyrium*
filix-femina)

čeled': **papratkovité**
(*Athyriaceae*)

kerblík lesní
(*Anthriscus sylvestris*)

čeleď: **miříkovité**
(*Apiaceae*)

kopytník evropský
(*Asarum europaeum*)

čeleď: **podražcovité**
(*Aristolochiaceae*)

sasanka hajní (*Anemone nemorosa*)

čeled': pryskyřníkovité (*Ranunculaceae*)

jarní geofyt
s podzemním plazivým oddenkem

přeslen trojdílných listenů

bílé okvěť tvořené
6 až 10 okvětními lístky,
kontrastující se šroubovitě
uspořádanými prašníky
žluté barvy

souplodí nažek

přeslička rolní
(*Equisetum arvense*)

čeled': přesličkovité
(*Equisetaceae*)

letní lodyha

jarní lodyha
s výtrusnicovým klasem

kuklík městský
(*Geum urbanum*)

čeleď: **růžovité**
(*Rosaceae*)

ostřice lesní
(*Carex sylvatica*)

čeleď: šáchorovité
(Cyperaceae)

violka lesní
(*Viola reichenbachiana*)

čeleď: **violkovité**
(*Violaceae*)

STANOVIŠTĚ Č.4 – U ZASVĚCENÉHO KŘÍŽE

břečťan popínavý
(*Hedera helix*)

čeled': **aralkovité**
(*Araliaceae*)

jetel luční (*Trifolium pratense*)

čeleď: **bobovité** (*Fabaceae*)

vytrvalá
krmivová
rostlina

květní hlávka
se dvěma podpůrnými
listeny, tvořená kalichem
a narůžovělými
korunními květy
složených z pavézy,
křídel a člunku

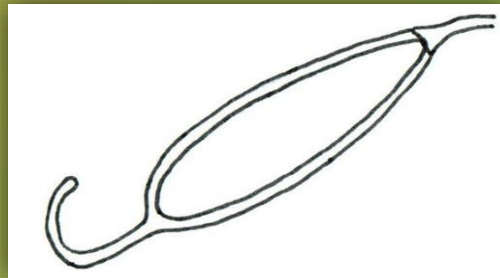
listy typicky trojčetné
s bílou kresbou ve
tvaru písmene „V“

nápadné palisty
zúžené
v obrvenou špičku

kořenové hlízky
s nitrogenními
bakteriemi rodu
Rhizobium

plod:
nepukavý lusk

jetel ladní (*Trifolium campestre*)

čeled': **bobovité** (*Fabaceae*)

jetel plazivý (*Trifolium repens*)

čeled': **bobovité** (*Fabaceae*)

kokoška pastuší
tobolka
(*Capsella*
bursa-pastoris)

čeled': **brukvovité**
(*Brassicaceae*)

penízek rolní
(*Thlaspi arvense*)

čeled': **brukvovité**
(*Brassicaceae*)

kostival hlíznatý (*Symphytum tuberosum*)

čeled': **brutnákovité** (*Boraginaceae*)

kostival lékařský (*Symphytum officinale*)

čeled': **brutnákovité** (*Boraginaceae*)

dub červený
(*Quercus rubra*)

čeled': **bukovité**
(*Fagaceae*)

dřín jarní (*Cornus mas*)

čeleď: dřínovité (*Cornaceae*)

svída krvavá (*Cornus sanguinea*)

čeled': **dřínovité** (*Cornaceae*)

- opadavý, pomalu rostoucí, hustě větvený keř

červeně zbarvené větévky s jarními (zelenými)
a podzimními (tmavočervenými) listy

květy uspořádané
do vrcholíku

plod:
kulovité modročerné
peckovice

hluchavka nachová (*Lamium purpureum*)

čeled': hluchavkovité (*Lamiaceae*)

u nás hojně rozšířená
bylina s nepříjemným
zápachem

křížmostojné postavení listů

pyskatý květ s rovnou
korunní trubkou

příčný řez
čtyřhrannou lodyhou

plod: 4 tvrdky
ukryté uvnitř
pětizubého kalichu

hluchavka skvrnitá (*Lamium maculatum*)

čeleď: hluchavkovité (*Lamiaceae*)

vytrvalá bylina
statnějšího a většího vzrůstu
v porovnání s hluchavkou nachovou

křížmostojné postavení listů
na stonku

pyskatý květ
s břichovitě
prohnutou korunní
trubkou

dvoumocné tyčinky

hluchavka bílá (*Lamium album*)

čeled': **hluchavkovité** (*Lamiaceae*)

pitulník žlutý (*Galeobdolon luteum*)

čeled': **hluchavkovité** (*Lamiaceae*)

heřmánek terčovitý
(*Matricaria discoidea*)

čeleď: **hvězdnicovité**
(*Asteraceae*)

pampeliška lékařská (*Taraxacum officinale*/*Taraxacum* sect. *Ruderalia*)

čeleď: hvězdnicovité (*Asteraceae*)

vytrvalá rostlina, jejíž pletiva
jsou prostoupena mléčnicemi
a roní tekutinu, zvanou latex

kracovité listy
v přízemní
růžici

zákrovní listeny

úborovité květenství
tvořené žlutými jazykovitými květy

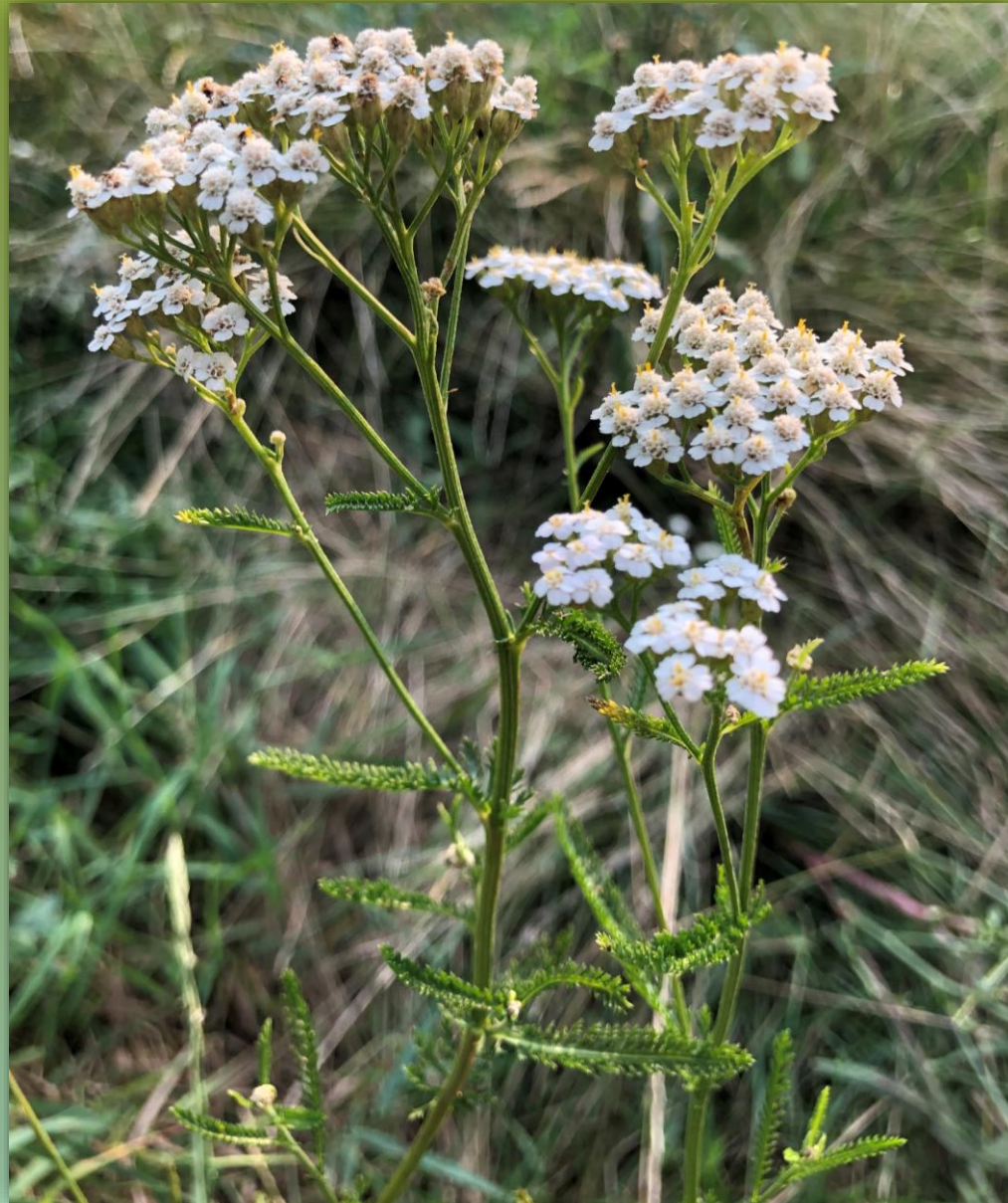
chmýřité plodenství
vzniklé přeměnou
úborovitého
květenství

plod:
ochmýřená nažka

řebříček obecný
(*Achillea millefolium*)

čeled': **hvězdnicovité**
(*Asteraceae*)

sedmikráska obecná
(*Bellis perennis*)

čeleď: hvězdnicovité
(*Asteraceae*)

ladoňka dvoulistá
(*Scilla bifolia*)

čeled': chřestovité
(*Asparagaceae*)

rozrazil rezekvítek (*Veronica chamaedrys*)

čeled': jitrocelovité (*Plantaginaceae*)

myrmekochorní rostlina
s plazivým výběžkatým
oddenkem

listy vstřícně postavené,
po obvodu
vroubkovaně pilovité

lodyha se dvěma
protistojnými
řadami chlupů

Heterochlamydeické
4-četné květy se
dvěma tyčinkami

- koruna je blankytně
modrá s tmavšími
žilkami a bílým ústím
- kalich rozčleněn
do kopinatých
žláznatých cípů

plod: tobolka

rozrazil douškolistý (*Veronica serpyllifolia*)

čeled': **jitrocelovité** (*Plantaginaceae*)

rozrazil perský (*Veronica persica*)

čeled': **jitrocelovité** (*Plantaginaceae*)

kakost smrdutý (*Geranium robertianum*)

čeleď: **kakostovité** (*Geraniaceae*)

jednoletá bylina, která po rozemnutí
nepříjemně zapáchá

heterochlamydeické květy
vyrůstají ve dvoukvětých vidlanech

- koruna je tvořena pěti růžově až purpurově zbarvenými lístky s třemi bílými podélnými pruhy
- kalich je dlouze chlupatý

dlanitě složené listy,
zpravidla tvořeny 3-5 úkrojky

zobanitý
plod

kakost luční (*Geranium pratense*)

čeled': kakostovité (*Geraniaceae*)

kakost bahenní (*Geranium palustre*)

čeled': **kakostovité** (*Geraniaceae*)

kakost dlanitosečný (*Geranium dissectum*)

čeled': **kakostovité** (*Geraniaceae*)

dymnivka dutá
(*Corydalis cava*)

čeleď: **makovité**
(*Papaveraceae*)

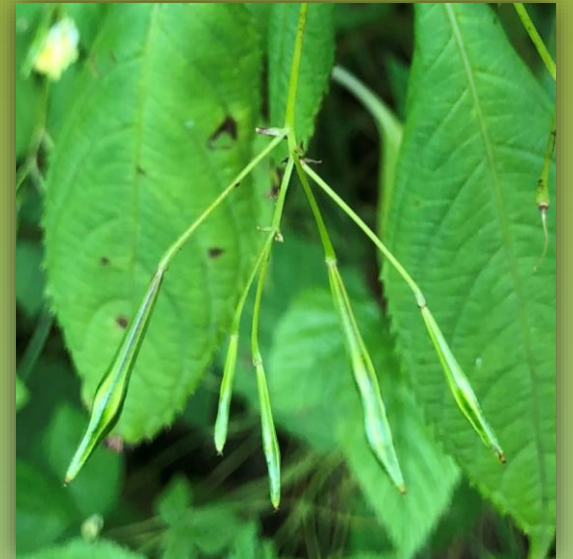
vlaštovičník větší
(*Chelidonium majus*)

čeleď: **makovité**
(*Papaveraceae*)

**netýkavka
malokvětá**
(*Impatiens parviflora*)

čeleď: **netýkavkovité**
(*Balsaminaceae*)

ocún jesenní
(*Colchicum autumnale*)

čeleď: **ocúnovité**
(*Colchicaceae*)

prvosenka vyšší
(*Primula elatior*)

čeled': prvosenkovité
(*Primulaceae*)

orsej jarní (*Ficaria verna*)

čeleď: pryskyřníkovité (*Ranunculaceae*)

jarní geofyt s kořenovými hlízkami

heterochlamydeické
leskle žluté květy

listy okrouhle ledvinité

pryskyřník prudký
(*Ranunculus acris*)

čeleď: **pryskyřníkovité**
(*Ranunculaceae*)

pryskyřník plazivý
(*Ranunculus repens*)

čeleď: **pryskyřníkovité**
(*Ranunculaceae*)

šťovík kyselý
(*Rumex acetosa*)

čeleď: rdesnovité
(*Polygonaceae*)

mochna husí (*Potentilla anserina*)

čeled': **růžovité** (*Rosaceae*)

mochna jarní (*Potentilla verna*)

čeled': **růžovité** (*Rosaceae*)

višev plotní (*Vicia sepium*)

višev ptačí (*Vicia cracca*)

višev setá (*Vicia sativa*)

STANOVISŤE Č.5 – U VODNÍKA

okřehek menší
(*Lemna minor*)

čeleď: **áronovité**
(*Araceae*)

pomněnka bahenní (*Myosotis palustris*)

čeleď: **brutnákovité** (*Boraginaceae*)

pomněnka rolní (*Myosotis arvensis*)

čeleď: **brutnákovité** (*Boraginaceae*)

**dvouzubec
černoplodý**
(*Bidens frondosus*)

čeleď: **hvězdnicovité**
(*Asteraceae*)

zlatobýl kanadský
(*Solidago canadensis*)

čeled': hvězdnicovité
(*Asteraceae*)

kyprej vrbice
(*Lythrum salicaria*)

čeled': kyprejovité
(*Lythraceae*)

orobinec
širokolistý
(*Typha latifolia*)

čeled': **orobincovité**
(*Typhaceaea*)

vrbina obecná
(*Lysimachia vulgaris*)

čeleď: **prvosenkovité**
(*Primulaceae*)

vrbina penízková
(*Lysimachia nummularia*)

čeled': prvosenkovité
(*Primulaceae*)

